

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΣΕΙΡΑ
Α40

ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΟΤΑ

ΑΘΗΝΑ • ΙΟΥΝΙΟΣ 1987

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α.Ε.

ΣΕΙΡΑ
Α40

ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΟΤΑ

ΑΘΗΝΑ • ΙΟΥΝΙΟΣ 1987

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

1. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.	5
2. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗ- ΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.	8
— Φυσιογνωμία και «περιβάλλον» λειτουργίας των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α.	9
— Βιωσιμότητα των προτεινομένων Επιχειρήσεων	9
— Δημιουργία υποδομής τεχνικής υποστήριξης	10
— Στελέχωση των Επιχειρήσεων	10
3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΥΣ	11
— Αγροτικός τομέας	11
— Τομέας Ορυκτού Πλούτου	12
— Ενέργεια	13
— Μεταποίηση	14
— Κατασκευές - Κατοικία	15
— Συγκοινωνίες	16
— Εμπόριο	16
— Τουρισμός - Ιαματικές Πηγές	18
4. ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ ή ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ Ο.Τ.Α.	18
— Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.	19
— Λοιπές επιχειρήσεις	22
5. ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	23
6. ΣΥΝΤΑΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ	24
7. ΤΙ ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΕΤΑΙ	25
8. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΥΣΤΑΘΕΙ	29

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

1. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην Περιφερειακή Ανάπτυξη και να προωθήσει τη Λαϊκή Συμμετοχή, μέσα από τις λειτουργίες των οργάνων λαϊκής εκπροσώπησης και των οργάνων λαϊκής συμμετοχής. Η συμβολή αυτή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει κύρια **κοινωνικοπολιτικό** χαρακτήρα.

Παράλληλα όμως οι Ο.Τ.Α. μπορούν να παρέμβουν καθοριστικά στην Τοπική Ανάπτυξη και στη διεύρυνση της λαϊκής συμμετοχής και με **κοινωνικοοικονομικά** μέσα: δημιουργώντας επιχειρήσεις (και άλλα νομικά πρόσωπα) και υποβοηθώντας μέσα από αυτές την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, αλλά και το σταδιακό μετασηματισμό των δομών της οικονομίας και των παραγωγικών σχέσεων.

Οι Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., όπως γενικότερα όλες οι οικονομικές μονάδες ανεξάρτητα από το είδος του φορέα τους — εφόσον βέβαια λειτουργούν στα πλαίσια που καθορίζει ο Δημοκρατικός Προγραμματισμός —, έχουν τη δυνατότητα:

- Να αξιοποιούν τους τοπικούς φυσικούς πόρους και τους οικονομικούς πόρους των κατοίκων μιας περιοχής, με στόχο την ανάπτυξή της και τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής θέσης των κατοίκων της.
- Να αξιοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων.
- Να αυξάνουν την απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού μιας περιοχής και επομένως να το συγκρατούν στον τόπο του.

Οι Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. έχουν επιπλέον τη δυνατότητα:

- Να αναπτύσσουν λόγω του μεγέθους και του κοινωνικού χαρακτήρα τους την οικονομία τοπικής κλίμακας, διατηρώντας την οικολογική ι-

- σορροπία, και παράλληλα να βοηθούν στην επανεπένδυση του πλεονάσματος στον τόπο παραγωγής.
- Να αναπτύσσονται σε χώρους που αγνοεί η ιδιωτική πρωτοβουλία, και παράλληλα να δημιουργούν επιχειρήσεις μικρομεσαίας κλίμακας εμποδίζοντας την ανάπτυξη ολιγοπωλιακών καταστάσεων.
 - Να παρεμβαίνουν στο παραγωγικό κύκλωμα και να παίζουν το ρόλο καταλύτη, προσανατολίζοντας και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις στη βελτίωση της ποιότητας και τη μείωση του κόστους των παραγομένων προϊόντων και των παρεχομένων υπηρεσιών.
 - Να διευρύνουν τον προγραμματιζόμενο τομέα της οικονομίας, πάντοτε όμως στα πλαίσια που προσδιορίζει ο Δημοκρατικός Προγραμματισμός και χωρίς τα μειονεκτήματα του κρατικού συγκεντρωτισμού.
 - Να κοινωνικοποιούν σταδιακά τα μέσα παραγωγής, περνώντας την ιδιοκτησία τους όχι απλά σε συλλογικές μορφές φορέων (όπως είναι οι αμιγείς συνεταιρισμοί και οι εταιρίες λαϊκής βάσης) αλλά στην Αυτοδιοίκηση, που εκπροσωπεί όλο το λαό μιας περιοχής. (Με το πέρασμα των μέσων παραγωγής στους Ο.Τ.Α. και ειδικότερα σε δημοσυνεταιριστικές επιχειρήσεις, ταυτόχρονα διατηρείται η άμεση σχέση και το άμεσο συμφέρον, άρα και η φροντίδα των εργαζομένων για τη συλλογική ιδιοκτησία τους, σχέση που δεν τη νοιώθουν άμεσα με την κρατική ιδιοκτησία).
 - Να αναπτύξουν τη συνεταιριστική και αυτοδιαχειριστική αντίληψη των εργαζομένων, ιδιαίτερα στις δημοσυνεταιριστικές επιχειρήσεις, και να αξιοποιούν παράλληλα την ατομική πρωτοβουλία με οικονομικά και κοινωνικά κίνητρα ευρύτερα από το κίνητρο του κέρδους που είναι σήμερα ο κύριος μοχλός ενεργοποίησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. (Η παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της πρωτοβουλίας του ατόμου, στα πλαίσια μιας κοινωνικής ομάδας με κοινούς αναπτυξιακούς στόχους, χωρίς να επιτρέπει τη δημιουργία σχέσεων εκμετάλλευσης, ενθαρρύνει την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της προσφοράς των εργαζομένων, βελτίωση που αποτελεί άλλωστε κινητήρια δύναμη για την πρόοδο).
 - Να μετασχηματίζουν σταδιακά τις ανταγωνιστικές σχέσεις της οικονομίας της αγοράς, σε συναγωνιστικές σχέσεις οικονομικών μονάδων που έχουν κοινή βάση, κατευθύνσεις και επιδιώξεις, μια και ξεκινούν με τις ίδιες προϋποθέσεις, έχουν κοινές ελάχιστες εγγυήσεις και αναπτύσσονται από κοινού στο ευνοϊκό επιχειρησιακό περιβάλλον που μπορεί να εξασφαλίσει στη σημερινή πολιτική συγκυρία ένας κοινωνικοποιούμενος τομέας της οικονομίας.
 - Να αναπτύξουν λόγω του μεγέθους και της φύσης τους τις διαπροσωπικές σχέσεις των εργαζομένων και όχι τις μηχανιστικές σχέσεις της α-

προσωπικής παραγωγικής μηχανής των μεγάλων επιχειρήσεων.

- Να δημιουργούν κίνητρα ουσιαστικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εργαζομένων και να τους βοηθούν στην απόκτηση εξειδίκευσης αλλά παράλληλα και σφαιρικότερης επαγγελματικής εμπειρίας, μέσα από τη συμμετοχή τους στη διοίκηση των επιχειρήσεων. (Με τον τρόπο αυτό μπορεί να βελτιωθεί η απόδοσή τους στην εργασία αλλά και να διαφοροποιηθεί σταδιακά ο σημερινός καταναγκαστικός χαρακτήρας στον καταμερισμό της εργασίας, να μειωθεί η κοινωνική απόσταση ανάμεσα σε διευθύνοντες και διευθυνομένους και να μετασχηματιστούν προοδευτικά οι ιεραρχικές σχέσεις στην παραγωγή, σε ισότιμες σχέσεις συνυπεύθυνης συμμετοχής στην παραγωγική διαδικασία και τη διεύθυνση της εργασίας).
- Να αξιοποιούν το πλεόνασμά τους σε παραγωγικές αλλά και κοινωνικές επενδύσεις, μέσα από την κάθετη και οριζόντια διαπλοκή τους, με κατεύθυνση ένα διαρκώς εκτεινόμενο σύμπλεγμα οικονομικών μονάδων με κοινωνική βάση, που θα κοινωνικοποιεί βήμα με βήμα τους διάφορους κλάδους της οικονομίας.
- Να μετασχηματίζουν σταδιακά την κοινωνική συνείδηση των εργαζομένων, προκειμένου να αναπτυχθεί στη θέση της συντεχνιακής αντίληψης μια καινούργια αναπτυξιακή αντίληψη που θα εντάσσει τους συνδικαλιστικούς στόχους σε ευρύτερους κοινωνικοπολιτικούς στόχους — για αλλαγές δομικού χαρακτήρα — αντίληψη που ενοποιεί οργανικά τα συστατικά στοιχεία του «μπλοκ» της κοινωνικής και πολιτικής αλλαγής, με στρατηγικό στόχο το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας.
- Να προβάλουν καθημερινά νέα πρότυπα κατανάλωσης, ενισχύοντας την κοινωνική σε σχέση με την ιδιωτική κατανάλωση, και να προωθούν κοινωνικές και πολιτιστικές αξίες με σοσιαλιστικό περιεχόμενο, στη θέση των σύγχρονων ατομικιστικών καπιταλιστικών αξιών.

Οι παραπάνω κατευθύνσεις δείχνουν ότι οι Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. λειτουργώντας στα πλαίσια της σημερινής δομής της οικονομίας (της μικτής οικονομίας), μπορούν να διευρύνουν σταδιακά την κοινωνική βάση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και να συμβάλλουν στην κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής και στον κοινωνικό μετασχηματισμό των παραγωγικών σχέσεων. Με τον τρόπο αυτό ο τομέας των επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. μπορεί να χαρακτηριστεί όχι (στατικά) κοινωνικοποιημένος τομέας αλλά (δυναμικά) κοινωνικοποιούμενος τομέας της οικονομίας.

Άλλωστε η κοινωνικοποίηση δεν προϋποθέτει μόνο οικονομικές και κοινωνικές δομικές αλλαγές, αλλά και δομικές αλλαγές στην πολιτική (άσκηση της εξουσίας) και στο πολιτιστικό εποικοδόμημα, αλλαγές που μπο-

ρεί να βοηθήσει: η αποκέντρωση, η διεύρυνση της λαϊκής συμμετοχής, η καθολική ενίσχυση της αυτοδιοίκησης όλων των βαθμίδων, ο δημοκρατικός προγραμματισμός, η απελευθέρωση των δημιουργικών πολιτιστικών δυνάμεων του λαού μας.

2. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α

Η επιδιωκόμενη επιχειρηματική δραστηριοποίηση των Ο.Τ.Α. ανοίγει ένα καινούργιο κεφάλαιο στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας. Η έλλειψη προηγούμενης επιχειρηματικής δραστηριοποίησής τους δεν μπορεί να αποτελέσει κριτήριο απαγορευτικό ή αποθαρρυντικό για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, διότι συνδέεται κατά κύριο λόγο με τον περιθωριακό ρόλο που είχε ουσιαστικά ανατεθεί στους Ο.Τ.Α. και τις συνδεδεμένες με αυτό αδυναμίες στη λειτουργία και ανάπτυξη των Ο.Τ.Α., όπως η έλλειψη επαρκούς και κατάλληλης στελέχωσης, οικονομικοί περιορισμοί και πολύμορφες ή πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες με πλήρη εξάρτηση από κεντρικούς φορείς. Ωστόσο, η πρόσφατη αλλαγή των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, η σημαντική διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α., η σταδιακή άρση των αδυναμιών στη λειτουργία τους και η εκφρασμένη πρόθεση της κυβέρνησης για τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων και υποδομών υποστήριξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους, αποτελούν αποφασιστικές εξελίξεις στην ενίσχυση του ρόλου των Ο.Τ.Α. στην κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου. Οι Ο.Τ.Α. στην προσπάθειά τους να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στον επιχειρηματικό τομέα πρέπει να προχωρούν μετά από προσεκτική εξέταση όχι μόνο των αναγκών αλλά και των δυνατοτήτων και προοπτικών ανάπτυξης των περιοχών δραστηριοποίησής τους, πάντα μέσα στα πλαίσια του Δημοκρατικού Προγραμματισμού. Η επισήμανση αυτή δεν περιέχει κανένα στοιχείο απαισιοδοξίας για το επιχειρηματικό μέλλον των Ο.Τ.Α., αλλά απλά τονίζει την ανάγκη ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών με υπευθυνότητα ώστε να διασφαλίζεται η αποδοτικότερη δυνατή αξιοποίηση των εθνικών πόρων, ενώ ταυτόχρονα θα διαφυλάσσεται ο πρωταρχικά κοινωνικός ρόλος των Ο.Τ.Α.

Αναμφισβήτητα, η ανάπτυξη Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. θα έχει να αντιμετωπίσει αρκετά προβλήματα. Για το λόγο αυτό είναι χρήσιμο να εξετάσουμε ορισμένους βασικούς παράγοντες που μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο.

Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνονται: η φυσιογνωμία και το «περιβάλλον» λειτουργίας των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α., η παροχή τεχνικής βοήθειας και υποστήριξης, ο κατάλληλος μηχανισμός χρηματοδότησης και η στελέχωση των Επιχειρήσεων σε συνδυασμό με την εξέταση της βιωσιμότητας κάθε προτεινόμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

α. Φυσιογνωμία και «περιβάλλον» λειτουργίας των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α.

Οι ιδιομορφίες ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των Ο.Τ.Α. αποτελούν προσδιοριστικά στοιχεία του είδους και του μεγέθους των Επιχειρήσεών τους μια και σε πολλές περιπτώσεις δημιουργούν εξωτερικές επιβαρύνσεις ή οικονομίες. Κατά συνέπεια θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο σχεδιασμό μιας Επιχείρησης. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι: 1) Το πληθυσμιακό μέγεθος των Δήμων ή Κοινοτήτων και η διασπορά του πληθυσμού στο χώρο. Η σύνθεση του πληθυσμού τόσο από δημογραφική άποψη όσο και από άποψη επαγγελματικής εξειδίκευσης και κοινωνικής διάρθρωσης. 2) Τα φυσικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά και οι ιδιομορφίες της περιοχής που ανήκει ο Δήμος ή η κοινότητα (π.χ. νησιωτικές περιοχές, αγροτικές ή αστικές περιοχές, βιομηχανικές ή τουριστικές περιοχές κλπ.). 3) Οι διαθέσιμοι αναξιοποίητοι ή πλημμελώς αξιοποιημένοι φυσικοί πόροι και το επιχειρηματικό περιβάλλον της περιοχής καθώς και η οργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών της περιοχής. 4) Οι δυνατότητες και προοπτικές ανάπτυξης της περιοχής και 5) Η διάρθρωση της τοπικής αγοράς και οι συνθήκες ανταγωνισμού.

β. Βιωσιμότητα των προτεινόμενων Επιχειρήσεων

Η εξασφάλιση της βιωσιμότητας μιας Επιχείρησης παρόλο που σε μια «ελεύθερη οικονομία», είναι ένα ζήτημα που μοιάζει να ενδιαφέρει μόνο τον επενδυτή, κάτω από τις σημερινές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες αποτελεί εθνική ανάγκη. Με γνώμονα την επιτακτική ανάγκη ανάπτυξης των παραγωγικών τομέων της ελληνικής οικονομίας, θα πρέπει να αποκλειστεί η δημιουργία επιχειρήσεων που από την αρχή φαίνεται να είναι καταδικασμένες σε αποτυχία (με εξαίρεση ορισμένες επιχειρήσεις κοινής ωφελείας που θα πρέπει να στηριχτούν για καθαρά κοινωνικούς λόγους).

Τέτοιες δραστηριότητες σε τελευταία ανάλυση καταλήγουν σε σπατάλη εθνικών πόρων και συναλλάγματος περιορίζοντας έτσι τους διαθέσιμους πόρους για την πραγματοποίηση αναγκαίων επενδύσεων από εθνική άποψη. Ακόμα, η δημιουργία επιχειρηματικών μονάδων αμφίβολης βιωσιμότητας

μπορεί να δημιουργήσει κοινωνικό πρόβλημα (ανεργίας κ.ά.) ή να υποχρεώσει την Πολιτεία σε μακροχρόνια συντήρηση προβληματικών επιχειρήσεων για να αποφύγει τα προβλήματα αυτά.

Στα κυριότερα στοιχεία για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας μιας Επιχείρησης περιλαμβάνονται: η εκτίμηση της δυναμικότητας της εγχώριας παραγωγής στα προϊόντα που πρόκειται να παράγει η Επιχείρηση, οι αντίστοιχες εκτιμήσεις ετήσιων εισαγωγών και εξαγωγών, η δυναμικότητα της υπό ίδρυση Επιχείρησης και ο προσδιορισμός των τεχνικών προδιαγραφών παραγωγής της μονάδας, το σύνολο της επένδυσης (σε ακίνητα, μηχανικό εξοπλισμό και εγκαταστάσεις), το κεφάλαιο κίνησης, η ανάλυση του κόστους (σε πρώτες και βοηθητικές ύλες, μισθούς και ημερομίσθια, ενέργεια, μεταφορές κλπ.), το κόστος κατά μονάδα προϊόντος, η τιμή πώλησης κατά μονάδα προϊόντος, η ετήσια παραγωγή, οι θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται και η απόδοση του κεφαλαίου.

γ. Δημιουργία υποδομής τεχνικής υποστήριξης

Βασική προϋπόθεση για την ορθολογική οργάνωση και αποδοτική λειτουργία των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. αποτελεί η παροχή τεχνικής βοήθειας και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις μικρομεσαίων μεγεθών που φαίνεται ότι θα κυριαρχήσουν στη διάρθρωση των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. θα είναι πολύ δύσκολο να ανταπεξέλθουν οι Επιχειρήσεις από μόνες τους ικανοποιητικά σε μια σειρά προβλημάτων οργανωτικού-λειτουργικού χαρακτήρα χωρίς εξωτερική υποστήριξη. Ενδεικτικά αναφέρεται: η παροχή τεχνικής βοήθειας για τη σύσταση, εσωτερική οργάνωση και λειτουργία διαφόρων μορφών Επιχειρήσεων, τεχνικές συμβουλές για την παραγωγική διαδικασία, για την έρευνα αγοράς και τη λειτουργία του MARKETING, για τη μεταφορά κατάλληλης τεχνολογίας (επιλογή κατάλληλου εξοπλισμού και πρώτων υλών), για τον σχεδιασμό προϊόντων και τον έλεγχο ποιότητας, για την πληροφόρηση (τεχνολογική, εμπορική, χρηματοδοτική κλπ.), για την οργάνωση λογιστηρίου και τη διευκόλυνση πρόσβασης σε προμήθειες του Δημοσίου.

δ. Στελέχωση των Επιχειρήσεων

Η επιμόρφωση και η εκπαίδευση στελεχών που θα έχουν και την κύρια ευθύνη στην οργάνωση και λειτουργία των Επιχειρήσεων, είναι πρωταρχικής σημασίας θέμα και κύριος μοχλός για την ανάπτυξη των Επιχειρήσεων αυτών. Μια σωστή και καλά προγραμματισμένη επιμόρφωση στελεχών είναι βέβαιο ότι θα συμβάλει σημαντικά στην ταχύτερη και ευκολότερη αντιμετώπιση πολλών προβλημάτων.

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΥΣ

3.1. ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί ευρύ πεδίο για την επιχειρηματική δραστηριοποίηση των Ο.Τ.Α. και ιδιαίτερα αυτών της αγροτικής υπαίθρου. Η δραστηριοποίησή τους αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί τόσο στη φάση της πρωτογενούς παραγωγής, με σκοπό την αποτελεσματικότερη και πληρέστερη αξιοποίηση των εδαφικών και υδατινών πόρων της περιοχής των προϊόντων του τομέα (σε συνεργασία με αντίστοιχους αγροτικούς συνεταιρισμούς ή με παραγωγούς). Ενδεικτικά, οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που μπορούν να αναλάβουν οι Ο.Τ.Α. είναι:

α. *Φυτική παραγωγή*, που περιλαμβάνει τις αροτριάειες καλλιέργειες, τις δενδρώδεις καλλιέργειες, τα αμπέλια και τα κηπευτικά. Οι Ο.Τ.Α. μπορούν να συμβάλλουν στην αξιοποίηση δημοτικών-κοινοτικών εκτάσεων ή και δημοσίων εκτάσεων της περιοχής που δεν προσφέρονται για άλλες χρήσεις. Με τη συμμετοχή και συνεργασία παραγωγών που θα εισφέρουν και δικά τους αγροτεμάχια ή και προσωπική εργασία θα μπορέσουν να δημιουργηθούν ομαδικές εκμεταλλεύσεις σε δημοσυνεταιριστική βάση.

Εάν η παραγωγή της ομαδικής εκμετάλλευσης είναι σημαντική θα μπορέσει να υποστηρίξει την επιτόπια παραπέρα επεξεργασία της (ίδρυση συσκευαστηρίου, ψυγείου ή και γεωργικής βιομηχανίας). Οι Ο.Τ.Α. σε συνεργασία με τους τοπικούς γεωργικούς συνεταιρισμούς (Δημοσυνεταιριστικές Επιχειρήσεις) θα μπορέσουν να προχωρήσουν στην ίδρυση των απαραίτητων γεωργικών βιομηχανιών για τα προϊόντα φυτικής παραγωγής της περιοχής τους (συσκευαστήρια, κονσερβοποιεία φρούτων και λαχανικών, ελαιοτριβεία, μονάδες παραγωγής χυμών και αναψυκτικών, αλευρομύλους κλπ.), με ιδιαίτερη όμως προσοχή, γιατί υπάρχει ήδη σημαντικό πλεονάζον παραγωγικό δυναμικό.

Σε ορισμένες περιοχές, κυρίως στις ορεινές, όπου υπάρχει πλούσια αυτοφυής βλάστηση αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, ριζών, κονδύλων κλπ., με πρωτοβουλία των Ο.Τ.Α. θα μπορέσει να οργανωθεί σε συστηματική βάση η συλλογή, επεξεργασία και εμπορία των φυτών αυτών.

β. *Κτηνοτροφία* Στις κτηνοτροφικές περιοχές της χώρας οι Ο.Τ.Α., σε συνεργασία με τους κτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς, μπορούν να αναλάβουν την ίδρυση:

- Μονάδων επεξεργασίας γάλακτος (παστερίωση-τυροκόμηση)
- Μονάδων επεξεργασίας κρέατος-αλλαντικών
- Μονάδων παραγωγής ζωοτροφών
- Σφαγείων και μονάδων αξιοποίησης των υποπροϊόντων των σφαγείων (οστά, λίπη κλπ.).

Επίσης είναι χρήσιμο να εξεταστεί η δυνατότητα συνεργασίας Ο.Τ.Α. και κτηνοτροφικών συνεταιρισμών ευρύτερων περιοχών για την ίδρυση μονάδας επεξεργασίας δερμάτων μικρών ζώων, γιατί τα δέρματα αυτά σήμερα εξάγονται σχεδόν στο σύνολό τους ακατέργαστα.

γ. *Δάση*: Οι Ο.Τ.Α. μπορούν να συμβάλλουν στην ίδρυση μονάδων για την ορθολογική αξιοποίηση των δασών και των δασικών προϊόντων, όπως είναι:

- οι μονάδες υλοτόμησης και επεξεργασίας της ξυλείας (πριστήρια, εργοστάσια μοριοσανίδων κλπ.),
- οι μονάδες συλλογής και αξιοποίησης της ρητίνης (ρητινοκαλλιέργεια),
- τα εκτροφεία θηραμάτων κλπ.

Η εκμετάλλευση των δασών από Δημοσυνεταιριστικές Επιχειρήσεις, εκτός από το αυξημένο οικονομικό όφελος των κατοίκων της περιοχής, θα διασφαλίσει την ορθολογική υλοτόμηση, αναπαραγωγή και γενικότερα την προστασία του δασικού πλούτου της χώρας.

δ. *Αλιεία*: Υπάρχει σημαντικό πεδίο για την επιχειρηματική δραστηριοποίηση των Ο.Τ.Α., ιδιαίτερα για την αξιοποίηση των εσωτερικών υδάτων της χώρας (λίμνες, ποτάμια, λιμνοθάλασσες), με την ίδρυση:

- ιχθυογεννητικών σταθμών για τον εμπλουτισμό των εσωτερικών υδάτων με κατάλληλες ποικιλίες ψαριών,
- ιχθυοτροφείων,
- αλιευτικών μονάδων, και εφόσον υπάρχει επαρκής ποσότητα αλιευμάτων, μονάδων επεξεργασίας αλιευμάτων,
- μονάδας παραγωγής ιχθυοτροφών για λίμνες και ποτάμια.

Στην θαλάσσια αλιεία οι Ο.Τ.Α. θα μπορέσουν να συνεργαστούν με τους συνεταιρισμούς των αλιέων για την ίδρυση μονάδων επεξεργασίας και κονσερβοποίησης ψαριών. Με τη συμμετοχή τους οι Ο.Τ.Α. θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην προστασία των θαλάσσιων περιοχών και ιδιαίτερα των αλιευτικών πεδίων.

3.2. Τομέας Ορυκτού Πλούτου

Στον τομέα του ορυκτού πλούτου, οι Ο.Τ.Α. μπορούν να αναπτύξουν σημαντική επιχειρηματική δραστηριότητα και ιδιαίτερα για την αξιοποίηση

και εκμεταλλευση των λατομικών προϊόντων (μάρμαρα και αδρανή υλικά) και των βιομηχανικών ορυκτών (γύψος, περλίτης, θηραϊκή γη, κίσηρις κλπ.).

Με το Ν. 1428/84 δίνεται η δυνατότητα της απευθείας μίσθωσης σε Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. χώρων για λατομεία αδρανών υλικών μέσα σε λατομικές ζώνες.

Με το Ν. 1416/84 (άρθρο 49) δίνεται η δυνατότητα της παραχώρησης σε Ο.Τ.Α. του δικαιώματος εκμετάλλευσης χώρων αμμοληψίας, αμμοχαλίκων κλπ.

Στα μεταλλεύματα δεν υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες για επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., λόγω των τεράστιων επενδύσεων που απαιτούνται, της υψηλής τεχνολογίας και της ιδιομορφίας της διεθνούς αγοράς μετάλλων και μεταλλευμάτων.

3.3. Ενέργεια

Στον τομέα της ενέργειας υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες για την ανάπτυξη Επιχειρήσεων τοπικής κλίμακας των Ο.Τ.Α., όπως:

- Η κατασκευή (με την τεχνική υποστήριξη της ΔΕΗ) και λειτουργία μικρών αυτόνομων υδροηλεκτρικών σταθμών σε περιοχές που υπάρχει οικονομικά εκμεταλλεύσιμο υδροδυναμικό μικρής κλίμακας. Όπου το δυναμικό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για άρδευση, η αξιοποίησή του θα συνδυαστεί με σχετικά προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας.
- Η πρόσθετη αξιοποίηση των λιμνών (υδροταμιευτήρων) και των μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων της ΔΕΗ, τόσο αυτών που υπάρχουν, όσο και όσων θα κατασκευαστούν στο μέλλον, για ιχθυοκαλλιέργεια και συνδυασμένη τουριστική ανάπτυξη.
- Η αξιοποίηση των ήπιων μορφών ενέργειας, όπου οι κύριες δυνατότητες συνδέονται με την αξιοποίηση της γεωθεμίας, της αιολικής ενέργειας (κυρίως στα νησιά και σε άλλες παράκτιες περιοχές της χώρας), της ηλιακής ενέργειας, καθώς και των σκουπιδιών στους μεγάλους Δήμους της Χώρας. Ο Ν. 1559/85 ανοίγει σημαντικές προοπτικές για την αξιοποίηση των εναλλακτικών μορφών ενέργειας από τους Ο.Τ.Α.
- Σε σταθμούς συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας σε μορφή ατμού, που η ΔΕΗ μελετά να κατασκευάσει κοντά σε οικισμούς ή και βιομηχανικές περιοχές, η εκμετάλλευση της παραγόμενης θερμότητας για θέρμανση κατοικιών και παροχή ζεστού νερού σ' αυτές, και ατμού στις βιομηχανικές - βιοτεχνικές επιχειρήσεις, μπορεί να αναληφθεί από Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.
- Στο ίδιο πλαίσιο δραστηριότητας, μπορεί να εξεταστεί η δυνατότητα

αξιοποίησης της, υπό μορφή ατμού, απορριπτόμενης ενέργειας από τους μεγάλους λιγνιτικούς σταθμούς της ΔΕΗ, για θέρμανση και παροχή ζεστού νερού σε κοντινούς οικισμούς ή για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών μονάδων αφαλάτωσης.

3.4. Μεταποίηση

Στο βιομηχανικό τομέα, οι δυνατότητες ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από τους Ο.Τ.Α. εντοπίζονται κυρίως στην αξιοποίηση εγχώριων τοπικών πρώτων υλών (αγροτικής παραγωγής, ορυκτού πλούτου) και παράλληλα στην αξιοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού, για την παραγωγή προϊόντων που ικανοποιούν πρωταρχικά τοπικές ανάγκες και αγορές.

Στα πλαίσια αυτά, οι βιομηχανικοί κλάδοι που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επιχειρηματικής δραστηριοποίησης των Ο.Τ.Α. είναι:

- α. Η επεξεργασία φρούτων και λαχανικών, κρέατος και αλλαντικών, γαλακτοκομικών και ελαιουργικών προϊόντων, και ψαριών για κονσερβοποίηση, η επεξεργασία και συσκευασία μελιού. Το είδος των επιχειρήσεων αυτών συνδέεται στενά με τον τόπο παραγωγής των πρώτων υλών δεδομένου ότι στις περισσότερες περιπτώσεις ο όγκος και η φθαρτότητα της πρώτης ύλης, σε συνδυασμό με το ψηλό κόστος μεταφοράς, υπαγορεύουν τη βιομηχανική επεξεργασία σε τοπικό επίπεδο. Στις περιπτώσεις αυτές, οι μικτές μορφές Επιχειρήσεων φαίνεται να είναι οι πιο πρόσφορες και ειδικότερα οι Δημοσυνεταιριστικές είτε για όλα τα στάδια, από την παραγωγή πρώτης ύλης μέχρι τη λιανική πώληση του τελικού προϊόντος, είτε σε ορισμένα στάδια. Βασικά κριτήρια για την ανάληψη τέτοιων δραστηριοτήτων θα είναι η παραγωγικότητα και απόδοση των Επιχειρήσεων, αλλά παράλληλα η διασφάλιση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων καθώς και η εξυγίανση των εμπορικών κυκλωμάτων είτε στην προμήθεια πρώτων υλών είτε στην εμπορία-διανομή των τελικών προϊόντων.
- β. Η επεξεργασία και εμφιάλωση μεταλλικών νερών, που αποτελεί αξιοποίηση φυσικών πόρων αλλά και συνδέεται άμεσα με τη δημόσια υγεία.
- γ. Η παραγωγή κρασιών σε συνεργασία με συνεταιρισμούς (γία τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω στην περίπτωση α).
- δ. Η παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων όπως υφαντά, πλεκτά κεντήματα, μεταξωτά, δερμάτινα είδη και έτοιμα ενδύματα, καθώς και η παραγωγή τυποποιημένων έτοιμων ενδυμάτων (φόρμες εργασίας κλπ.).
- ε. Η αξιοποίηση δασικού πλούτου, η επεξεργασία ξύλου, η κατασκευή

τυποποιημένων επίπλων, η κατασκευή ξύλινων μικροτεχνημάτων/ξυλοτεχνημάτων, ξύλινων παιχνιδιών για παιδικές χαρές και ξύλινων κιβωτίων για συσκευασία αγροτικών προϊόντων. Η επιχειρηματική δραστηριοποίηση στον κλάδο αυτό προσφέρεται να οργανωθεί με τη συνεργασία Ο.Τ.Α. και συνεταιρισμών ή και ιδιωτικών επιχειρήσεων.

στ. Η εκμετάλλευση αλυκών και η επεξεργασία αλατιού.

ζ. Η παραγωγή προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά με προσανατολισμό κυρίως σε υλικά κατασκευών που συνδέονται άμεσα με την κατασκευαστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α. όπως η κατασκευή πλακών επίστρωσης, κρασπέδων πεζοδρομίων, λατομικών προϊόντων κλπ.

η. Η εξόρυξη, επεξεργασία και κατασκευή ειδών από μάρμαρο. Για την περίπτωση αυτή εξετάζεται η δυνατότητα της δημιουργίας κεντρικού φορέα ελληνικού μαρμάρου με παράλληλη δημιουργία θυγατρικών Επιχειρήσεων με Ο.Τ.Α.

θ. Η κατασκευή σωλήνων ύδρευσης-άρδευσης και η κατασκευή πλαστικών σακουλών (για απορρίμματα). Στην περίπτωση αυτή είναι σκόπιμο να εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας Επιχειρήσεων σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο με συμμετοχή των Ο.Τ.Α.

Από ορισμένους δήμους και κοινότητες έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον για μεταποιητικές δραστηριότητες σε κονσερβοποίηση αλιευμάτων, κτηνοτροφικά και γαλακτομικά προϊόντα, μεταποιημένες ζωοτροφές, επιπλοποιία, και παραδοσιακά προϊόντα.

3.5. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ — ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Στον κατασκευαστικό τομέα υπάρχει ευρύτατο πεδίο δραστηριοποίησης για Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. Πολλά έργα μικρού και μεσαίου μεγέθους που συνιστούν υποδομή τοπικής κλίμακας (όπως είναι το επαρχιακό και αγροτικό οδικό δίκτυο, τα μικρά αρδευτικά και άλλα εγχειοβελτιωτικά έργα, τα μικρά λιμενικά), έργα σε βιομηχανικές και βιοτεχνικές ζώνες, έργα οικιστικής υποδομής (όπως δρόμοι, πλατείες, παιδικές χαρές, έργα ύδρευσης και αποχέτευσης), είναι απόλυτα δεμένα με τις αρμοδιότητες και λειτουργίες της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ταυτόχρονα, η κατασκευή και συντήρηση των έργων αυτών στο σύνολό τους ή κατά το μεγαλύτερο τμήμα τους, προϋποθέτει Επιχειρήσεις με αρκετά απλή οργάνωση, τυποποιημένο μηχανολογικό εξοπλισμό και ανθρώπινο δυναμικό που εύκολα εξασφαλίζεται. Είναι κατά συνέπεια εφικτό και σκόπιμο τα έργα αυτά να αναλαμβάνονται από Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που εκτός των άλλων θα μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων που δημιουργούνται από χιονοπτώσεις, θύελλες, πλημμύρες, σεισμούς κλπ.

Ειδικά για την κατασκευή των έργων ύδρευσης - αποχέτευσης συστήνονται Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) με βάση τις διατάξεις του Ν. 1069/80.

Επίσης σημαντικές δυνατότητες υπάρχουν για τους Ο.Τ.Α. στον οικιστικό τομέα, μετά την ολοκλήρωση των πολεοδομικών μελετών που έχει αναθέσει το ΥΧΟΠ. Σύμφωνα με το Ν. 1337/83 η διαχείριση των προγραμμάτων ενεργού πολεοδομίας στις οικιστικές περιοχές θα αναληφθεί από Ο.Τ.Α. ή δημοτική επιχείρηση μαζί με τη ΔΕΠΟΣ (π.χ. με προγραμματική σύμβαση) ή θα ανατεθεί σε εταιρίες μικτής οικονομίας (όπου θα συμμετέχει Ο.Τ.Α. και η ΔΕΠΟΣ). Για την κατασκευή των έργων υποδομής προβλέπεται η επιχορήγηση από το Π.Δ.Ε. με ποσοστό 30% της δαπάνης, και για την ενίσχυση των οικιστικών προγραμμάτων σε «ζώνες ενεργού πολεοδομίας» προβλέπεται κατάλληλος προσανατολισμός της κρατικής στεγαστικής πολιτικής (δανείων, ειδικών προγραμμάτων οργανωμένης δόμησης, κινήτρων κλπ.).

3.6. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Οι αστικές συγκοινωνίες κύρια, αλλά σε σημαντικό βαθμό και οι υπεραστικές είναι υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα και πρέπει να αποτελούν αρμοδιότητα κοινωνικού φορέα. Αυτό δικαιολογεί απόλυτα τη διακηρυγμένη απόφαση της Κυβέρνησης, να περάσου προοδευτικά οι υπηρεσίες αυτές στην αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε σχέση με τις θαλάσσιες συγκοινωνίες, η συγκεντρωτική διοικητική και οικονομική διάρθρωση της χώρας έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα, με κυριότερο την ανορθολογική (ακτινική) σύνδεση των περισσότερων νησιών μόνο με τον Πειραιά. Το αποτέλεσμα είναι ψηλό κόστος, άγονες γραμμές, χαμηλό επίπεδο υπηρεσιών, ατυχήματα κλπ. Για το λόγο αυτό υλοποιείται στο χώρο ευθύνης του Υπουργείου Αιγαίου ανασχεδιασμός των ακτοπλοϊκών γραμμών, σε συνδυασμό με το αεροπορικό δίκτυο, που θα υποβοηθά τη γενικότερη προσπάθεια για περιφερειακή ανάπτυξη και διοικητική αποκέντρωση και θα οδηγήσει τελικά στην «περιφερειοποίηση» της ακτοπλοΐας. Στην κατεύθυνση αυτή σημαντικός μπορεί να είναι ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης σε επίπεδο Περιφέρειας με τη δημιουργία ακτοπλοϊκών Επιχειρήσεων.

3.7. ΕΜΠΟΡΙΟ

Με τον κλάδο του εμπορίου συνδέονται πολλά και σοβαρά προβλήματα κακής λειτουργίας και χαμηλής αποδοτικότητας της οικονομίας στη χώρα μας. Αναφέρονται κύρια στη δημιουργία μονοπωλιακών καταστάσεων στο

χονδρεμπόριο και στην ύπαρξη εξαιρετικά μεγάλου αριθμού μικρών αντιοικονομικών μονάδων στο λιανικό εμπόριο.

Το αποτέλεσμα είναι να διαμορφώνονται σε μόνιμη βάση τελικές τιμές προϊόντων αδικαιολόγητα ψηλές σε σχέση με το κόστος παραγωγής τους. Ακόμη, πολύ συχνό είναι το φαινόμενο της απόκρυψης αγαθών και δημιουργίας τεχνητής έλλειψης, που οδηγεί επίσης σε απότομες αυξήσεις τιμών, και αρκετές είναι οι περιπτώσεις νοθείας, παραβίασης κανονισμών υγιεινής, απαράδεκτης ποιότητας κλπ. που μαζί με τα προηγούμενα προβλήματα εμποδίζουν τη σωστή λειτουργία της οικονομίας και στη φάση της παραγωγής.

Στην ποροσπάθεια που έχει αναλάβει η Πολιτεία για την εξυγίανση του εμπορίου, σημαντική μπορεί να είναι και η συμβολή των Ο.Τ.Α. με την ίδρυση αμιγών ή μικτών εμπορικών Επιχειρήσεων.

Στις Επιχειρήσεις αυτές μπορούν να συμμετέχουν συνεταιρισμοί παραγωγών ομοειδών προϊόντων, κύρια από το χώρο της αγροτικής παραγωγής, οπότε το αντικείμενό τους θα είναι η τυποποίηση-συσκευασία και διάθεση των προϊόντων, τόσο στο χονδρικό όσο και απευθείας στο λιανικό εμπόριο, με κύριους αλληλοσυνδεόμενους στόχους τη βελτίωση της ποιότητας των αγαθών, τον ομαλό εφοδιασμό της αγοράς, την αποδυνάμωση του κυκλώματος των μεσαζόντων και την εξασφάλιση λογικών τιμών, τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους τελικούς καταναλωτές.

Οι Επιχειρήσεις αυτές μπορούν να βοηθήσουν επίσης στη συλλογική δραστηριοποίηση βιοτεχνικών μονάδων παραγωγής ομοειδών προϊόντων ευρείας λαϊκής κατανάλωσης, τόσο για τον εφοδιασμό τους με καλύτερους όρους με τις βασικές πρώτες ύλες, όσο και για τη διάθεση των προϊόντων τους κατευθείαν στους τελικούς καταναλωτές μέσα από μεγάλες εκθέσεις προϊόντων.

Ακόμη, οι Επιχειρήσεις αυτές μπορούν να έχουν ως αντικείμενο την ίδρυση και λειτουργία πολυκαταστημάτων, κύρια στα μεγάλα αστικά κέντρα, με κύριο στόχο τη βελτίωση των συνθηκών της αγοράς στο λιανικό εμπόριο, με την προμήθεια προϊόντων καλής ποιότητας, τη σωστή ενημέρωση του καταναλωτή και την εκλογίκευση των περιθωρίων του εμπορικού κέρδους. Πρόσθετη αποστολή των Επιχειρήσεων αυτών θα είναι η προβολή και προώθηση των εγχώριων προϊόντων. Ο νόμος για τα κίνητρα δίνει επίσης τη δυνατότητα να επιχορηγηθούν Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. για την αποθήκευση, διακίνηση και εμπορία υγρών καυσίμων και υγραερίων σε νησιά (στις περιοχές Γ' και Δ'), για την κατασκευή και εκμετάλλευση χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων (γκαραζ) και βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων.

3.8. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ—ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Οι τουριστικές επιχειρήσεις αποτελούν από τις σχετικά ευκολότερες Επιχειρήσεις που μπορούν να αναλάβουν οι Ο.Τ.Α.

Με κύριο προσανατολισμό τις μικρής κλίμακας δραστηριότητες, μπορούν να δημιουργηθούν από Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.: κατασκηνωτικά κέντρα (κάμπινγκς), ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια, οργανωμένες πλαζ, μαρίνες. Σε ορισμένες περιπτώσεις προβλέπεται να αναληφθούν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες για την ευρύτερη τουριστική αξιοποίηση της περιοχής τους (με ξενοδοχείο, συγκρότημα «μπάγκαλους», κέντρο χειμερινού τουρισμού κλπ.) ή για την συνδυασμένη ανάπτυξη τοπικών πόρων (βιοτεχνία παραδοσιακών προϊόντων για την παραγωγή υφαντών, πλεκτών, κεντημάτων, ξυλοτεχνημάτων, δερματίνων ειδών κλπ., — εκθετήριο και τουριστικό περίπτερο — αξιοποίηση αρχαιολογικού χώρου).

Σημαντικός μπορεί να είναι και ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην επισκευή και τουριστική αξιοποίηση παραδοσιακών οικισμών, την προστασία και αξιοποίηση περιοχών «ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους», δρυμών και βιότοπων.

Με το Ν. 1348/83 (άρθρο 16) δόθηκε η δυνατότητα παραχώρησης της χρήσης αρχαιολογικών ακινήτων και χώρων για αξιοποίησή τους από Ο.Τ.Α., μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Ήδη εκδηλώθηκε το ενδιαφέρον αρκετών Δήμων και Κοινοτήτων για την επισκευή και αξιοποίηση ξενώνων τους, τη δημιουργία «κάμπινγκς», την ανάληψη της διαχείρισης οργανωμένων πλαζ, την ίδρυση κέντρων χειμερινού τουρισμού κλπ.

Η συνεργασία των τουριστικών Επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. μέσα από μια Ένωση Επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. θα τις βοηθήσει στην κοινή προβολή τους, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, τις ανταλλαγές, την εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού.

Σημαντικές προοπτικές υπάρχουν και για την αξιοποίηση ιαματικών πηγών από δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις.

4. ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ Ή ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΟΙ Ο.Τ.Α.

Οι Επιχειρήσεις τις οποίες μπορούν να συνιστούν ή να συμμετέχουν οι Ο.Τ.Α. είναι:

4.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

- 4.1.1. **Αμιγής Δημοτική ή Κοινοτική Επιχείρηση** που δημιουργείται από ένα δήμο ή κοινότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 76/1985 (άρθρα 246-253 και 256) και της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών με αριθμό 25027/9-4-1984 (άρθρα 1 έως 4 και 6).

Η Επιχείρηση αυτή συνιστάται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. (τεύχος Β').

- 4.1.2. **Αμιγής Διαδημοτική ή Διακοινοτική Επιχείρηση** που δημιουργείται από δύο ή περισσότερους δήμους ή κοινότητες ή δήμους και κοινότητες σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 76/1985 (άρθρα 246-254 και 256) και της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών με αριθμό 25027/9-4-1984 (άρθρα 1 έως 6).

Η Επιχείρηση αυτή συνιστάται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. (τεύχος Β').

- 4.1.3. **Δημοτική ή Κοινοτική Επιχείρηση συνεταιριστικού χαρακτήρα** που δημιουργείται από ένα δήμο ή κοινότητα και φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 76/1985 (άρθρα 246 και 257) και τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά για τους συνεταιρισμούς.

Η Επιχείρηση αυτή συνιστάται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη και σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με έγγραφη συμφωνία των εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων του δήμου ή κοινότητας και των συνεταιίρων-φυσικών προσώπων, που περιέχει το καταστατικό, και έγκριση από την αρμόδια δημόσια αρχή.

- 4.1.4. **Ανώνυμη Εταιρία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και συνεταιρισμών** (Δημοσυνεταιριστική Α.Ε.) που δημιουργείται ως Ανώνυμη Εταιρία από Ο.Τ.Α. και Τ.Ε.Δ.Κ. με συνεταιρισμούς, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 76/1985 (άρθρα 246 και 258), του Π.Δ. 80/1986 και τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρίες (κωδικ. Ν. 2190/1920). Στις Εταιρίες αυτές οι Ο.Τ.Α. και Τ.Ε.Δ.Κ. διατηρούν πάντοτε κοινές μετοχές, που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά ποσοστό 35% έως 65% του μετοχικού κεφαλαίου των κοινών μετοχών, ενώ κατά το υπόλοιπο ποσοστό συμμετέχουν αποκλειστικά συνεταιρισμοί και κατ' εξαίρεση φορείς του δημόσιου τομέα (με ποσοστό μέχρι 20%). Η Εταιρία αυτή συνιστάται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική με-

λέτη και σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των Ο.Τ.Α., των Τ.Ε.Δ.Κ., των συνεταιρισμών και των φορέων του δημόσιου τομέα που τυχόν συμμετέχουν, με συμβολαιογραφική πράξη που περιέχει το καταστατικό, και απόφαση του Νομάρχη που δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

4.1.5. Δημοτική ή Κοινοτική Εταιρία Λαϊκής Βάσης που δημιουργείται ως Ανώνυμη Εταιρία από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 76/1985 (άρθρα 246 και 259), του Π.Δ. 80/1986 και τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρίες (κωδικ. Ν. 2190/1920).

Στις Εταιρίες αυτές οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε το 35% του μετοχικού κεφαλαίου των κοινών μετοχών και μαζί με τους συνεταιρισμούς την πλειοψηφία των μετοχών (ή στην περίπτωση ενός Ο.Τ.Α. τουλάχιστον το 35%), ενώ καθένας από τους λοιπούς εταίρους το πολύ το 2% του μετοχικού κεφαλαίου.

Η Εταιρία αυτή συνιστάται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη και σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των συνεταιρισμών, και απόφαση του Νομάρχη που δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

4.1.6. Ανώνυμη Εταιρία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης (Αμιγής Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α.) που δημιουργείται ως Ανώνυμη Εταιρία από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 76/1985 (άρθρα 246 και 260 παράγρ. 1α) και τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρίες (κωδικ. Ν. 2190/1920).

Στις Εταιρίες αυτές μπορούν να συμμετάσχουν και φορείς του δημόσιου τομέα με ποσοστό μέχρι 20% του μετοχικού κεφαλαίου. Η Εταιρία αυτή συνιστάται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη και σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, με συμβολαιογραφική πράξη που περιέχει το καταστατικό, και απόφαση του Νομάρχη που δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

4.1.7. Μικτή Επιχείρηση φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης που δημιουργείται ως Ανώνυμη Εταιρία ή Συνεταιρισμός από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα (ιδιώτες), σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 76/1985 (άρθρα 246 και 260 παράγρ. 1β) και τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρίες ή τους συνεταιρισμούς αντίστοιχα. Στις Επιχειρήσεις αυτές οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε το 35% του μετοχικού κεφαλαίου των κοινών μετοχών και μαζί με τους συνεταιρισμούς την πλειοψηφία των μετοχών.

Σημειώσεις:

α) Φορείς του δημόσιου τομέα της παραγρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1265/1982 μπορούν να συμμετέχουν με κοινές μετοχές που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά ποσοστό μέχρι το 20% του κεφαλαίου στις παραπάνω Επιχειρήσεις (4.1.4.) και (4.1.6.), ποσοστό μέχρι το 2% στην Επιχείρηση (4.1.5.) και ποσοστό μικρότερο του 50% στις Επιχειρήσεις (4.1.7.).

Για τη συμμετοχή των φορέων του δημόσιου τομέα με προνομιούχες μετοχές στις Επιχειρήσεις αυτές δεν υπάρχουν ποσοστιαίες δεσμεύσεις.

β) Οι Τ.Ε.Δ.Κ. και η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. μπορούν να συμμετέχουν στις Επιχειρήσεις (4.1.5.), (4.1.6.) και (4.1.7.) και ειδικά οι Τ.Ε.Δ.Κ. και στην Επιχείρηση (4.1.4.).

γ) Όλες οι παραπάνω Επιχειρήσεις και Εταιρίες θεωρούνται «Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.» και έχουν τα κίνητρα του άρθρου 260 (παραγρ. 2,3,4,5,7 και 8) του Π.Δ. 76/1985. Από τις Επιχειρήσεις αυτές, έχουν τις φορολογικές απαλλαγές του άρθρου 272 του Π.Δ. 76/1985:

— Η Αμιγής Δημοτική ή Κοινοτική ή Διαδημοτική ή Διακοινοτική Επιχείρηση (μόνιμα, χωρίς χρονικό περιορισμό).

— Η Δημοτική ή Κοινοτική Επιχείρηση συνεταιριστικού χαρακτήρα, η Ανώνυμη Εταιρία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και συνεταιρισμών και η Ανώνυμη Εταιρία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης (για την πρώτη πενταετία της λειτουργίας τους).

— Η Δημοτική ή Κοινοτική Εταιρία Λαϊκής Βάσης (για την πρώτη διετία της λειτουργίας της).

δ) Για τις παραπάνω Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 1416/1984:

— του άρθρου 11 παράγρ. 1 (προγραμματικές συμβάσεις)

— του άρθρου 26 παράγρ. 2,4,5 και 6 (εκποίηση ή εκμίσθωση δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων ή κινητών)

— του άρθρου 29 (κατασκευαστικές Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.)

— του άρθρου 48 (επιχορήγηση για πολιτιστικούς σκοπούς)

Επίσης για τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγρ. 2 του άρθρου 5, καθώς και του άρθρου 24 του Ν. 1428/1984 (για τα λατομεία αδρανών υλικών), οι διατάξεις της παραγρ. 2γ του άρθρου 4 και του άρθρου 20 του Ν. 1418/1984 (για τα δημόσια έργα), καθώς και κάθε διάταξη νόμου που αναφέρεται στις Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. του άρθρου 46 του Ν. 1416/1984 (άρθρου 260 του Π.Δ. 76/1985).

ε) Ειδικά για τις Αμιγείς Δημοτικές ή Κοινοτικές ή Διαδημοτικές ή Δια-

κοινοτικές Επιχειρήσεις εφαρμόζονται επιπλέον οι διατάξεις του Ν. 1416/1984:

- του άρθρου 25 παραγρ. 4 (δανειστικά συμβόλαια κλπ.)
 - του άρθρου 33 παραγρ. 2 (για τις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης)
 - του άρθρου 50 (απαλλαγή από κρατήσεις)
 - των άρθρων 64 και 66 (απόσπαση υπαλλήλων)
 - του άρθρου 85 (για τις Επιχειρήσεις πρακτόρευσης ασφαλειών)
- στ) Από τις Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. θεωρούνται και Εταιρίες Μικτής Οικονομίας της παραγρ. 1 του άρθρου 25 του Ν. 947/1979, όπως αντικαταστάθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 10 του Ν. 1337/1983, η Ανώνυμη Εταιρία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και συνεταιρισμών (4.1.4.), η Δημοτική ή Κοινοτική Εταιρία Λαϊκής Βάσης (4.1.5.), η Ανώνυμη Εταιρία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης (4.1.6.) και η Μικτή Ανώνυμη Εταιρία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης (4.1.7.) εφόσον οι Ο.Τ.Α. και οι φορείς του δημόσιου τομέα που συμμετέχουν, διατηρούν ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου συνεχώς μεγαλύτερο του 50%.
- ζ) Οι αποφάσεις των Ο.Τ.Α. για τη σύσταση ή συμμετοχή σε επιχείρηση ελέγχονται από άποψη νομιμότητας από το Νομάρχη, ενώ οι αντίστοιχες αποφάσεις των Τ.Ε.Δ.Κ. και της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. εγκρίνονται από τον Υπουργό Εσωτερικών.

4.2. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Εκτός από τις παραπάνω Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. στις οποίες είναι καθοριστική η συμμετοχή φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι Ο.Τ.Α. μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς κανένα περιορισμό ως προς το ποσοστό συμμετοχής τους, στις παρακάτω Επιχειρήσεις:

- 4.2.1. Σε **Ανώνυμη Εταιρία** σύμφωνα με τις διατάξεις του κωδικ. Ν. 2190/1920. Για τη συμμετοχή Ο.Τ.Α. προηγείται πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη και απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που περιλαμβάνει τα στοιχεία της παραγρ. 6 του άρθρου 246 του Π.Δ. 76/1985 και υποβάλλεται στο Νομάρχη για έλεγχο. Σε Ανώνυμες Εταιρίες μπορούν να συμμετέχουν επίσης οι Τ.Ε.Δ.Κ. και η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
- 4.2.2. Σε **Εταιρία Μικτής Οικονομίας** (π.χ. του Ν. 1337/1983). Για τη συμμετοχή Ο.Τ.Α. εφαρμόζεται η ίδια διαδικασία που αναφέρθηκε παραπάνω για τη συμμετοχή Ο.Τ.Α. σε ανώνυμη εταιρία.
- 4.2.3. Σε **Συνεταιρισμό** οποιασδήποτε κατηγορίας, εφόσον η συμμετοχή

Ο.Τ.Α. προβλέπεται από την αντίστοιχη νομοθεσία. Για τη συμμετοχή Ο.Τ.Α. εφαρμόζεται η ίδια διαδικασία που αναφέρθηκε παραπάνω για τη συμμετοχή Ο.Τ.Α. σε ανώνυμη εταιρία.

4.2.4. Σε κοινοπραξία

5. ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το βασικό εργαλείο για τη χρηματοδότηση των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. είναι ο νόμος για τα κίνητρα (Ν. 1262/82 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 1360/83 και το Ν. 1479/84).

Με το άρθρο 2 παράγρ. 1 στ. του Ν. 1262/82 δίνεται η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α. να κάνουν επενδύσεις σε όλους τους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας (όπως και οι άλλοι φορείς) και επιπλέον να κατασκευάζουν βιοτεχνικά κέντρα και κτίρια, δημοτικές αγορές, χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών και λοιπών υπηρεσιών. Με το άρθρο 9 δίνονται στις Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. και στους συνεταιρισμούς 15 επιπλέον (σε σχέση με τους ιδιωτικούς φορείς) ποσοστιαίες μονάδες επιχορήγησης.

Στον Πίνακα 1 φαίνονται αναλυτικά τα ποσοστά επιχορήγησης των επενδύσεων των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α.

Τα παραπάνω αφορούν την **επιχορήγηση** των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. **Η ίδια συμμετοχή τους** τις περισσότερες φορές μπορεί να καλύπτεται από τη συνεισφορά ακίνητης περιουσίας τους.

Το υπόλοιπο των απαιτούμενων κεφαλαίων θα καλύπτεται με δάνειο που θα έχει επιδοτούμενο επιτόκιο (σύμφωνα με το Ν. 1262/82).

Με το Π.Δ. 256/84 δόθηκε η δυνατότητα στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων να δανειοδοτεί με ευνοϊκούς όρους τις Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.

Επίσης αξιοποιούνται όλες οι δυνατότητες που υπάρχουν από τα ταμεία και τους τραπεζικούς οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

- Από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για τις Δ.Ε.Υ.Α.
- Από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (μέσω του Τ.Π.Δ.) για τουριστικές επιχειρήσεις, Δ.Ε.Υ.Α., δημοτικές αγορές κλπ.
- Από το FEOGA για αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
- Από το Κοινωνικό Ταμείο για την εκπαίδευση στελεχών.
- Από το Ε.Τ.Π.Α. για χρηματοδότηση Μ.Μ.Ε. στα νησιά κλπ.

6. ΣΥΝΤΑΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη σύσταση Επιχείρησης Ο.Τ.Α. ή για τη συμμετοχή Ο.Τ.Α. ή Τ.Ε.Δ.Κ. σε επιχείρηση, είναι η σύνταξη πλήρους οικονομοτεχνικής μελέτης, δηλαδή (σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Ν. 1416/84) της μελέτης που προβλέπεται από το Ν. 1262/82 για τις επιχορηγούμενες επιχειρήσεις.

Για παράδειγμα, τα κεφάλαια μιας τέτοιας οικονομοτεχνικής μελέτης προκειμένου για επένδυση μεταποιητικής μονάδας είναι:

- α. **Γενικά στοιχεία** (στοιχεία για το φορέα, τόπος πραγματοποίησης της επένδυσης, περιγραφή και σκοπιμότητα του επενδυτικού έργου).
- β. **Στοιχεία αγοράς** (συνθήκες της ελληνικής αγοράς, προϊόντα της μονάδας, εγχώρια παραγωγή - εισαγωγές - εξαγωγές - κατανάλωση, προβλεπόμενη ζήτηση και εξαγωγές, ανταγωνιστικές, δίκτυο διανομής, τιμές προϊόντων, δασμολογικό καθεστώς, τιμές Ε.Ο.Κ. και τρίτων χωρών, δυναμικότητα της μονάδας).
- γ. **Στοιχεία τόπου πραγματοποίησης της επένδυσης** (γενικά, επιπτώσεις στο περιβάλλον, πρώτες ύλες, εξασφάλιση προσωπικού, υποδομή περιοχής και λοιπή υποδομή, χωροταξικά και περιφερειακά πλεονεκτήματα, χαρακτηριστικά του οικοπέδου).
- δ. **Τεχνικά στοιχεία** (περιγραφή και προϋπολογισμός κτιριακών εγκαταστάσεων, έργων διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου, μηχανημάτων και μηχανολογικού εξοπλισμού, ειδικών και λοιπών μηχανολογικών εγκαταστάσεων, λοιπού εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων και ειδικών οχημάτων, μέθοδος παραγωγικής διαδικασίας - διάγραμμα ροής, πρόγραμμα παραγωγής, κατανάλωση ενέργειας, συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις).
- ε. **Νομική μορφή - Οργάνωση και λειτουργία της Επιχείρησης**
- στ. **Οικονομικά στοιχεία** (συμβάσεις εμπορικής συνεργασίας, αμοιβές προσωπικού, κόστος επένδυσης και χρηματοδότησή του, κόστος παραγωγής, κόστος πωληθέντων, γενικές δαπάνες, κεφάλαιο κίνησης και χρηματοδότησή του, προβλεπόμενα αποτελέσματα επένδυσης, συναλλαγματικές επιπτώσεις, προστιθέμενη αξία, αποδοτικότητα επένδυσης).

Για την σύνταξη μιας οικονομοτεχνικής προμελέτης υπάρχουν οι εξής δυνατότητες:

- α. Ανάθεση της μελέτης από τον Ο.Τ.Α. ή τη Νομαρχία σύμφωνα με τη διαδικασία του Ν. 716/77.
- β. Απευθείας ανάθεση της μελέτης από τον Ο.Τ.Α. προκειμένου για μικρές επενδύσεις (άρθρο 31 Ν. 1416/84).

- γ. Σύνταξη της μελέτης από τον Ο.Τ.Α. με τη βοήθεια ειδικού επιστήμονα (παραγρ. 7 άρθρου 65 Ν. 1416/84).
- δ. Σύνταξη της μελέτης από φορέα του δημόσιου τομέα για λογαριασμό του Ο.Τ.Α.
- ε. Ανάθεση της μελέτης από την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. (παραγρ. 9 άρθρου 13 Π.Δ. 197/78) ή από Τ.Ε.Δ.Κ. (άρθρο 38 Ν. 1080/80).

Ουσιαστική συμβουλευτική υποστήριξη για την εκπόνηση της οικονομο-τεχνικής προμελέτης προσφέρει η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης.

7. ΤΙ ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΕΤΑΙ

7.1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Βελτιώθηκε και συμπληρώθηκε ο Ν. 1065/80 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας) με το Ν. 1416/84 (άρθρα 34-46 και 69), που κωδικοποιήθηκαν με το Π.Δ. 76/1985.
- Μελετιέται η τροποποίηση του Ν. 1069/80 για τις Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης - Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.)
- Με ειδικές διατάξεις σε διάφορους νόμους που ψηφίστηκαν τα τελευταία χρόνια, ευνοείται η σύσταση Επιχειρήσεων Ο.Τ.Α.:
 - Ν. 1337/83: για τις οικιστικές εταιρίες μικτής οικονομίας
 - Ν. 1418/84: για τα λατομεία αδρανών υλικών
 - Ν. 1428/84: για την ανάληψη δημοσίων έργων από κατασκευαστικές Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.
 - Π.Δ. 84/84: βιοτεχνικές Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. στην Αττική

7.2. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

- Δόθηκαν ισχυρά κίνητρα στις Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων (Ν. 1262/82, Ν. 1360/83, Ν. 1479/84).
- Καθιερώθηκαν φορολογικές απαλλαγές για τις μικτές Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. με το Ν. 1416/84.
- Με το Π.Δ. 256/84 δόθηκε η δυνατότητα στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων να δανειοδοτεί με ευνοϊκούς όρους τις αμιγείς και μικτές Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.

7.3. ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Από την Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου (Κ.Ε.Δ.), τον Ε.Ο.Τ. και άλλους φορείς του δημόσιου τομέα παραχωρούνται (συνήθως κατά χρήση) ακίνητα που ανήκουν στο Δημόσιο, για επιχειρηματική αξιοποίηση από τους Ο.Τ.Α.

7.4. ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

- Συντάσσονται προδιαγραφές για πρότυπες οικονομοτεχνικές μελέτες, (για λατομεία αδρανών υλικών και μαρμάρων, δημοτικές αγορές, τουριστικές μονάδες, ιαματικές πηγές, κατασκευαστικές επιχειρήσεις κλπ.).
- Χρηματοδοτήθηκαν ή ανατέθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών αρκετές οικονομοτεχνικές προμελέτες για συγκεκριμένες επιχειρήσεις Ο.Τ.Α..
- Με βάση το άρθρο 16 του Ν. 1518/85 συστήθηκε η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης ως φορέας τεχνικής υποστήριξης των Ο.Τ.Α. και των επιχειρήσεών τους, που έχει ως κύριους σκοπούς: α) την τεχνική υποστήριξη των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, της κεντρικής ένωσης και των τοπικών ενώσεων δήμων και κοινοτήτων, των επιχειρήσεών τους και των άλλων νομικών προσώπων που συνιστούν ή συμμετέχουν και ιδιαίτερα για τη διενέργεια ερευνών, την εκπόνηση μελετών την παροχή πληροφοριών και συμβουλών, την οργάνωση των φορέων αυτών και την επιμόρφωση των στελεχών τους, β) την ενθάρρυνση τοπικών παραγωγικών πρωτοβουλιών, την εκπαίδευση συμβούλων της τοπικής ανάπτυξης και την τεχνική υποστήριξη τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων που ενδιαφέρουν την τοπική αυτοδιοίκηση, και γ) την ανάληψη από φορείς του δημόσιου τομέα ερευνών, μελετών, επιμορφωτικών και άλλων προγραμμάτων, που έχουν σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση και την τοπική ανάπτυξη.

7.5. ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

- Με σχετική διάταξη νόμου που ψηφίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή δίνεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Εσωτερικών να διοργανώνει και χρηματοδοτεί σεμινάρια για στελέχη των Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α.
- Αξιοποιούνται τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου της Ε.Ο.Κ. για επιμόρφωση στελεχών.
- Προγραμματίζεται η οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για στελέχη που θα προσληφθούν από Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. κλπ.

7.6. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Υπάρχει στενή συνεργασία με αρμόδιους φορείς ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλίας, Ιταλίας, Ισπανίας, Πορτογαλίας κλπ.) για την αξιοποίηση της διεθνούς εμπειρίας σε θέματα που αφορούν τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. (πρόσκληση ξένων ειδικών, επισκέψεις σε ξένες χώρες κλπ.)
- Προωθείται η σχετική συνεργασία μας με διεθνείς οργανισμούς (Ο.Ο.Σ.Α., Ε.Ο.Κ. κλπ.).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**— ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

	ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ			
	ΠΕΡΙΟΧΗ Α	ΠΕΡΙΟΧΗ Β	ΠΕΡΙΟΧΗ Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ Δ
α.	Μεταποιητικές βιομηχανικές, βιοτεχνικές και χειροτεχνικές επιχειρήσεις	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%
β.1.	Γεωργικές και αλιευτικές επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας	0 - 35%	35 - 65%	35 - 65%
β.2.	Δασικές και κτηνοτρόφες επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας	—	35 - 65%	35 - 65%
γ.	Μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις	—	30 - 55%	35 - 65%
ε.	Επιχειρήσεις αξιοποίησης γεωργ., βιομηχ. και αστικών απορριμμάτων και αποβλήτων	0 - 35%	35 - 65%	35 - 65%
ζ.	Επιχειρήσεις που παράγουν ενέργεια με μορφή αερίου, θερμού νερού ή ατμού	—	25 - 40%	30 - 55%
η.	Επιχειρήσεις παραγωγής μηχανισμών για την εξοικονόμηση ενέργειας	—	25 - 40%	30 - 55%
θ.	Επιχειρήσεις αποξήρανσης, κατάψυξης, αφυδάτωσης αγροτικών προϊόντων	—	25 - 40%	30 - 55%
ι.	Επιχειρήσεις ναυπηγο-επισκευαστικές, πλωτών δεξαμενών, διαλυτηρίων πλοίων, αλιευτικές και ακτοπολικές για προμήθεια σκαφών κλπ.	—	35 - 65%	35 - 65%
ια.	Επιχειρήσεις υγρών καυσίμων και υγραερίων σε νησιωτικές περιοχές Γ' και Δ'	—	30 - 55%	35 - 65%
ιβ.	Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και ξενώνες (μέχρι τριακοσίων κλινών)	—	25 - 40%	30 - 55%

	ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ
		Α	Β	Γ	Δ	
ιγ.	Κατασκηνωτικά κέντρα (CAMPINGS) και διαμερίσματα για τουριστική χρήση	—	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%	
ιδ.	Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρα χειμερινού τουρισμού	—	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%	
ιε.	Οικίες ή κτίρια διατηρητέα ή παραδοσιακά διασκευαζόμενα σε ξενώνες ή ξενοδοχεία ή εργαστήρια παραδοσιακών βιοτεχνικών προϊόντων κλπ.	—	35 - 65%	35 - 65%	35 - 65%	
ιστ.1.	Βιοτεχνικά κέντρα και κτίρια σε βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες	—	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%	
ιστ.2.	Κεντρικές αγορές, χώροι κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών και άλλων υπηρεσιών	0 - 35%	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%	
ιστ.3.	Σφαγεία	—	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%	

Σημείωση:

Σε όσες από τις παραπάνω επιχειρήσεις εγκαθίστανται σε βιοτεχνικά κέντρα και κτίρια επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. ή σε βιομηχανικές ή βιοτεχνικές ζώνες δίνονται οι ενισχύσεις της επόμενης, ευνοϊκότερης από άποψη κινήτρων περιοχής, από εκείνη στην οποία εγκαθίστανται.

ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΠΕΡΙΟΧΗ Α	ΠΕΡΙΟΧΗ Β	ΠΕΡΙΟΧΗ Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ Δ
α. Προστασίας περιβάλλοντος, περιορισμού ρύπανσης εδάφους, υπεδάφους, υδάτων και ατμόσφαιρας	15 - 45%	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%
β. Υποκατάσταση του πετρελαίου ή της ηλεκτρικής ενέργειας με αέριο, επεξεργ. απορριμμάτων, ήπιες μορφές ενέργειας κλπ.	15 - 45%	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%
γ. Ίδρυσης ή επέκτασης εγκαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχ. ή ενεργ. ή μεταλλευτ. έρευνας	15 - 45%	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%
δ. Παραγωγής προϊόντων εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας	15 - 45%	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%
στ. Επιχειρήσεων που απασχολούν κυρίως μειονεκτούντα άτομα (Ν. 963/79).	15 - 45%	25 - 40%	30 - 55%	35 - 65%

Σημείωση:

- Στις επιχειρήσεις που δίνεται επιχορήγηση 0-35%, η ελάχιστη ίδια συμμετοχή είναι 20%
- Στις επιχειρήσεις που δίνεται επιχορήγηση 15-45% η ελάχιστη ίδια συμμετοχή είναι 20%
- Στις επιχειρήσεις που δίνεται επιχορήγηση 25-40% η ελάχιστη ίδια συμμετοχή είναι 25%
- Στις επιχειρήσεις που δίνεται επιχορήγηση 30-55% η ελάχιστη ίδια συμμετοχή είναι 15%
- Στις επιχειρήσεις που δίνεται επιχορήγηση 35-65% η ελάχιστη ίδια συμμετοχή είναι 10%

— ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ
ΕΧΟΥΝ ΣΥΣΤΑΘΕΙ

ΕΠΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΣΤΑΘΗΚΑΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ (Ν.Δ. 2888/54, Ν. 1065/80)

α/α	ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΟΣ	ΣΚΟΠΟΣ ή ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΑΤΑΓΜΑ
1.	Ρόδου	Δωδ/νήσου	Ροδιακός Οργανισμός Δημοτικών Αυγ/των (ΡΟΔΑ)	Β.Δ.26.8.55
2.	Αγκραδά	Θεσσαλονίκης	Επιχείρηση Εκμετάλλευσης Ιαματικών Πηγών Αγκραδά	ΦΕΚ Α129/56
3.	Αθηνάϊον	Αττικής	Επιχείρηση Μηχανογραφήσεως	ΦΕΚ Α205/81
4.	Αθηνάϊον	Αττικής	Επιχείρηση Ασφαλείων Δήμου Αθηνάϊον	ΦΕΚ Α8/82
5.	Αθηνάϊον	Αττικής	Επιχείρηση Διαφημίσεων & Τουρισμού Δήμου Αθηνάϊον	ΦΕΚ Α18/82
6.	Βόλου	Μαγνησίας	Καλλιτεχνικός Οργανισμός Δήμου Βόλου	Π.Δ.167//82
7.	Ιτέας	Φωκίδας	Επιχείρηση μεταφοράς βοθρολυμάτων Ιτέας	ΦΕΚ Α67/83
8.	Καλιθέας	Αττικής	Επιχείρηση παροχής υπηρεσιών & εκτέλεσης έργων ειδών νεκροταφείου Καλιθέας	Π.Δ. 118/82
9.	Λουτροπηγής	Καρδίτσας	Επιχείρηση εκμετάλλευσης πηγών Σμολκόβου Καρδίτσας	ΦΕΚ Α88/82 Π.Δ. 392/83

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΣΤΑΘΗΚΑΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 1416/84

α/α	ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΟΣ	ΣΚΟΠΟΣ ή ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	Φ.Ε.Κ.
1.	Δήμος Λαμίας	Φθιώτιδας	Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης Λαμίας	30272/17.5.84	TB' 311/17.5.84
2.	Δήμος Καλαβρύτων	Αχαΐας	Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων	26965/18.4.84	TB' 302/15.5.84
3.	Κοιν. Κρεστένων	Ηλείας	Αναπτυξιακή Κοινοτική Επιχείρηση Κρεστένων (ΑΚΕΚ)	45370/11.6.84	TB' 498/24.7.84
4.	Κοιν. Πεζούλας	Καρδίτσας	Κοινοτικός Ξενώνας Πεζούλας	51378/24.7.84	TB' 552/9.8.84
5.	Κοιν. Νεοχωρίου	Καρδίτσας	Κοινοτικός Ξενώνας Νεοχωρίου	51377/24.7.84	TB' 552/9.8.84
6.	Δήμος Ηγουμεντίσας	Θεσσαλονίκης	Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Ηγουμεντίσας	47520/27.7.84	TB' 518/2.8.84
7.	Κοιν. Μελισσίων	Αιτωλικής	Κοινοτική Επιχείρηση Τεχνικών Έργων Μελισσίων (ΚΕΤΕΜ)	50493/24.7.84	TB' 513/30.7.84
8.	Δήμος Αλεξ/πόλης	Έβρου	Δημοτική Επιχείρηση Έργων Αλεξανδρούπολης	49854/20.8.84	TB' 646/13.8.84
9.	Δήμος Νιγρίτας	Σερρών	Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Νιγρίτας «Γερακίνα»	54933/20.8.84	TB' 673/20.9.84
10.	Κοιν. Ν. Κίου	Αργολίδας	Τουριστικά Κοινοτικά Διαμ/σμάτα Ν. Κίου	60670/17.9.84	TB' 696/2.10.84
11.	Δήμοι Αργστολίου, Αιγίου και Κοινότητες της Κεφαλλονιάς	Κεφαλλονιάς	Διαδημοτική Επιχείρηση καθαρότητας και προστασίας περιβάλλοντος Κεφαλονιάς	57363/17.9.84	TB' 703/3.10.84

(1): Πόρος, Μακρυστικός, Διλινάτων, Περατάτων, Σκάλας, Καρύας, Δαυράτων, Λακκίφρας, Αγίας Ειρήνης, Κουρουκλάτων, Πάτρας, Φαρακλάτων, Θηναίας, Καμιναρατών, Κοιβαλάτων, Νυφίου, Χαβδιάτων, Αγίας Εφρημίας, Άσσου, Καραβόμυλου, Τουλιάντων, Φάραων, Κοιναίων, Φισκάριου, Μουσατών, Τριτοανώντων, Πεσάδας, Σάμης, Ζόλων, Σουλάρων, Μαρκοπούλου, Κεραμειών, Μαυράτων, Μεταξάτων & Σβορώνάτων, Νεοχωρίου, Δαιμουλιανάτων, Αγκώνος, Αθέρος, Χαβριάτων, Βλαχάτων, Αντιπάτων, Ερύσσου.

α/α	ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΟΣ	ΣΚΟΠΟΣ ή ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	Φ.Ε.Κ.
12.	Κοιν. Ανεμόστιας	Λέσβου	Ελαστροφείο	66718/25.9.84	TB' 726/11.10.84
13.	Δήμος Αιτογέωρου	Περίας	Επιχείρηση Αμμουχελίου	66719/28.9.84	TB' 765/25.10.84
14.	Δήμος Ν. Ιωνίας	Αττικής	Κατασκευαστική Επιχείρηση	67892/12.10.84	TB' 759/26.10.84
15.	Κοιν. Καστανιάς	Καρδίτσας	Κοινοτικός Ξενώνας Καστανιάς	87290/14.1.85	TB' 47/29.1.85
16.	Δήμος Ρόδου	Λοδ/νίου	Δημοτική Επιχείρηση Κεραμουργιάς	5433/4.2.85	TB' 62/6.2.85
17.	Δήμος Καλαμάτας	Μεσσηνίας	Δημοτική Επιχείρηση Μαντήλι Καλαματιανό	9463/15.2.85	TB' 112/1.3.85
18.	Δήμος Καλαμάτας	Μεσσηνίας	Δημοτική Επιχείρηση Περιφρ. Θέατρο Καλαμάτας	9462/15.2.85	TB' 91/21.1.85
19.	Δήμος Θεσ/νίκης	Θεσ/νίκη	Επιχείρηση Ιατσαίου Θεσ/νίκης	10499/15.2.85	TB' 119/6.3.85
20.	Δήμος Έδεσσας	Πέλλας	Δημοτική Επιχείρηση Καταρακτών Έδεσσας	15166/20.3.85	TB' 202/16.4.85
21.	Δήμος Καλαμάτας	Μεσσηνίας	Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτ. Καλαμάτας	30071/11.4.85	TB' 204/17.4.85
22.	Δήμος Θήβας	Βοιωτίας	Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής και Οικιστικής Θήβας	29877/16.4.85	TB' 270/9.5.85
23.	Δήμος Κοω και Κοιν. Αντιμαζιάς, Κεφάλου, Κορδάμιννας, Πολίου και Ασφενδίου	Δοδ/νίου	Διαδημοτική Επιχείρηση Αδρανών υλικών νήσου Κοω	27380/23.4.85	TB' 258/8.5.85
24.	Δήμος Καλαμαριάς	Θεσ/νίκης	Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμαριάς	33280/23.4.85	TB' 258/8.5.85
25.	Κοιν. Φιλίας	Λέσβου	Κοινοτικό Ελαστροφείο	31936/14.5.85	TB' 363/31.5.85
26.	Δήμος Νάουσας	Ημαθίας	Δημοτική Επιχείρηση Τουρισμού Νάουσας	26044/23.4.85	TB' 242/2.5.85
27.	Δήμος Βέροιας	Ημαθίας	Γραφείο Τελετών Δήμου Βέροιας	22141/8.4.85	TB' 258/8.5.85
28.	Δήμος Ηρακλείου	Ηρακλείου	Επιχείρηση Τουρισμού και Αναψυχής Ηρακλείου	52259/19.7.85	TB' 540/18.9.85
29.	Κοιν. Περάματος	Ρεθιμνής	Επιχείρηση Αδρανών Υλικών	61145/19.7.85	TB' 468/25.7.85
30.	Δήμος Καβάλας	Καβάλας	Δημοτική Αγορά Καβάλας	49560/19.7.85	TB' 540/18.9.85
31.	Δήμος Γιαννιτσών	Πέλλας	Δημοτικά Καταστήματα Γιαννιτσών	62144/13.8.85	TB' 505/26.8.85
32.	Κοιν. Τρωφου	Αιτωλ/νίας	Εκμετάλλευση Ιαματικής Πηγής	71568/30.8.85	TB' 520/10.9.85
33.	Δήμος Κατερίνης	Περίας	Δημοτική Αγορά Κατερίνης	74755/30.9.85	TB' 667/7.11.85
34.	Κοιν. Αργυροπολλίου	Λαρίσης	Κοινοτική Αιλευτική Επιχείρηση	72351/21.10.85	TB' 698/21.11.85
35.	Δήμος Αθηνίων	Αττικής	Επιχ. εκμετάλλευσης στάθμών αυγ/των	75458/25.10.85	TB' 706/21.11.85

α/α	ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΟΣ	ΣΚΟΠΟΣ ή ΕΠΙΧΥΣΜΙΝΙΑ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	Φ.Ε.Κ.
36.	Δήμος Αθηνών	Αττικής	Επιχ. παραγωγής τυποποιημένων δομικών και Διακοσμητικών Στοιχείων κ.λπ.	75457/25.10.85	TB' 706/26.11.85
37.	Κοιν. Καταρράκτου	Άρτης	Ξενοδοχειακή Επιχ. «ΓΖΟΥΜΕΡΚΑ»	78892/6.11.85	TB' 748/12.12.85
38.	Δήμος Χανίων	Χανίων	Επιχείρηση Δήμου Χανίων «ΚΥΔΩΝ»	56631/28.11.85	TB' 840/31.12.85
39.	Δήμος Σύμης	Δοδ/νήσου	Τουριστική Επιχείρηση Δήμου Σύμης	86286/28.11.85	TB' 721/29.11.86
40.	Δήμος Ιωαννίνων	Ιωαννίνων	Τουριστική Επιχείρηση	95448/4.12.85	TB' 736/6.12.85
41.	Δήμος Ελευθερούπολης	Καβάλας	Ξενοδοχειακή Επιχείρηση	86914/10.12.85	TB' 783/30.12.85
42.	Δήμος Αχαρνών	Αττικής	Επιχείρηση Τεχνικών Έργων	90001/18.12.85	TB' 784/31-12-85
43.	Δήμος Αργστολίου	Κεφαλληνίας	Επιχ. επεξεργασίας παραδ. υλικών	5648/7.3.86	TB' 184/14-4-86
44.	Κοιν. Μουσχορρίου	Καστοριάς	Επιχείρηση αδρανών υλικών	3958/7.3.86	TB' 188/17-4-86
45.	Κ οιν. Μοσχολοταίου	Περίας	Επιχείρηση εκμετάλλευσης λιγνίτη	9337/12.3.86	TB' 199/17-4-86
46.	Δήμος Κιλκίς	Κιλκίς	Επιχείρηση αδρανών υλικών και Ασφαλοποιήματος	43311/85/12/3/86	TB' 199/17-4-86
47.	Δήμος Αξιούπολης	Κιλκίς	Επιχείρηση Πολιτιστικών Ξενοδοχείων	8788/2.4.86	TB' 282/24-4-86
48.	Κοιν. Χρυσοβίτσας	Ιωαννίνων	Κοινοτική ξενοδοχειακή	630/4.4.86	TB' 282/24.4.76
49.	Δήμος Δράμας	Δράμας	Εκμετάλλευση ξύλου	24061/7.4.86	TB' 282/24.4.76
50.	Κοιν. Καμήλαριου	Ηρακλείου	«ΞΕΝΙΑ ΦΑΙΣΤΟΥ»	20138/5.86	TB' 358/28.5.86
51.	Δήμος Ιωαννίνων	Ιωαννίνων	Πνευματικό Κέντρο Ιωαννίνων	16468/22.5.86	TB' 401/11.6.86
52.	Δήμος Καλαμαριάς	Θεσσαλονίκης	Επιχείρηση τελετών	12190/22.5.86	TB' 522/21.6.86
53.	Δήμος Σκοπέλου	Μαγνησίας	Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης	18523/22.5.86	TB' 522/21.7.86
54.	Κοιν. Ν. Καλλικράτειας	Χαλκιδικής	Ξενοδοχειακή	37647/12.6.86	TB' 550/12.8.86
55.	Δήμος Αργυρούπολης	Αττικής	Επιχείρηση Ανάπτυξης	37273/16.6.86	TB' 526/24.7.86
56.	Κοιν. Χρυσού	Φοκίδας	Τουριστική και Πολιτιστική ανάπτυξη	39185/4.7.86	TB' 598/19.9.86
57.	Δήμος Τρίπολης	Αρκαδίας	Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου	34758/16.7.86	TB'
58.	Δήμος Βόλου	Μαγνησίας	Επιχ. Τουριστική	47995/16.7.86	TB' 667/6.10.86
59.	Κοιν. Σέσκλου	Μαγνησίας	Πολιτιστικό Κέντρο Κοιν. Σέσκλου	57164/11.8.86	TB' 705/22.10.86
60.	Δήμος Βέροιας	Ημαθίας	Τουριστικό Περιπτ. Ελπίς-Αναψυκτήριο	47111/16.9.86	TB' 741/31.10.86

α/α	ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΟΣ	ΣΚΟΠΟΣ ή ΕΠΙΘΥΜΝΙΑ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	Φ.Ε.Κ.
61.	Δήμος Αιεές/Λιές	Έβρου	Επιχείρηση Τουριστική	64832/30.9.86	ΤΒ' 680/15.10.86
62.	Κοιν. Καταδοκικού	Καρδίτσας	Θερμοκηπιακή μονάδα	55086/1.10.86	ΤΒ' 777/31.10.86
63.	Δήμος Βόλου	Μαγνησίας	Επιχείρηση μελετών-κατασκευών	71529/13.10.86	ΤΒ' 64/5.2.87
64.	Δήμος Καλαμαριάς	Θεσ/νίκης	Επιχείρηση μελετών-κατασκευών	36889/17.10.86	ΤΒ' 808/25.11.86
65.	Δήμος Γρεβενών	Γρεβενών	Επιχείρηση Ασφαλομίσγματος	26217/17.10.86	ΤΒ' 808/25.11.86
66.	Κοιν. Παλατοκκλήσιου	Καρδίτσας	Πνευματικό Κέντρο	19299/17.10.86	ΤΒ' 808/25.11.86
67.	Δήμος Ιθάκης	Κεφαλληνίας	Επιχείρηση Αναπτυξιακή	67178/13.10.86	ΤΒ' 837/4.12.86
68.	Δήμος Σουφλίου	Έβρου	Επιχείρηση σιροτροφίας	59533/14.11.86	ΤΒ' 904/22.12.86
69.	Δήμος Πάτου	Δοδεκανήσου	Επιχείρηση Τουρισμού	76016/6.11.86	ΤΒ' 837/4.12.86
70.	Δημ. Βέροιας & Κοιν. Κουμαριάς Ημαθίας	Κουμαριάς	Διαδημοτική Επιχείρηση Μαρίαρον Βέροιας Κουμαριάς	68023/21.11.86	ΤΒ' 905/22.12.86
71.	Δήμος Σκοπέλου	Μαγνησίας	Επιχ. Συγκοινωνιών Σκοπέλου	80154/21.11.86	ΤΒ' 905/22.12.86
72.	Δήμος Σκιάθου	Μαγνησίας	Επιχ. Συγκοινωνιών Δήμου Σκιάθου	81194/27.11.86	ΤΒ' 940/31.12.86
73.	Δήμος Καβάλας	Καβάλας	Βιομηχανική Επιχείρηση αλιπέστων Καβάλας	84981/30.12.86	ΤΒ' 27/19.1.87
74.	Δήμος Καβάλας	Καβάλας	Τουριστικής Αναπτυξίας Καβάλας	3166/13.2.87	ΤΒ' 139/23.3.87
75.	Κονάτινα Δημητράς	Λάρισα	Κτηνοτροφική Μονάδα	79970/86/10.3.87	ΤΒ'
76.	Δήμος Χαϊδαρίου	Αττικής	Επιχείρηση Αναπτυξίας	24299/5.5.87	ΤΒ'
77.	Δήμος Ιάσου	Δοδεκανήσου	Θερμοκήπια Κάσου	2729/7.5.87	ΤΒ'

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ (Ν. 1069/80)
ΠΟΥ ΣΥΣΤΑΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ 1980 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ**

α/α	ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΟΣ		ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ
1.	Δήμος Καστοριάς	Καστοριάς	1195/1980	ΦΕΚ Α' 305/1980
2.	Δήμος Χαλκίδας	Ευβοίας	1176/1980	ΦΕΚ Α' 302/1980
3.	Δήμος Τρικάλων	Τρικάλων	1177/1980	ΦΕΚ Α' 302/1980
4.	Δήμος Ιωαννίνων	Ιωαννίνων	1180/1980	ΦΕΚ Α' 303/1980
5.	Δήμος Καρδίτσας	Καρδίτσας	1194/1980	ΦΕΚ Α' 305/1980
6.	Δήμος Πτολεμαΐδας	Κοζάνης	361/1981	ΦΕΚ Α' 100/1981
7.	Δήμος Ρεθύμνης	Ρεθύμνης	375/1981	ΦΕΚ Α' 103/1981
8.	Δήμος Λαρίσης	Λαρίσης	374/1981	ΦΕΚ Α' 103/1981
9.	Δήμος Ρόδου	Δωδεκανήσου	526/1981	ΦΕΚ Α' 137/1981
10.	Δήμος Χανίων	Χανίων	524/1981	ΦΕΚ Α' 137/1981
11.	Δήμος Λαμίας	Φθιώτιδας	544/1981	ΦΕΚ Α' 142/1981
12.	Δήμος Καβάλας	Καβάλας	785/1981	ΦΕΚ Α' 205/1981
13.	Δήμος Θήβας	Βοιωτίας	1275/1981	ΦΕΚ Α' 311/1981
14.	Δήμος Λειβαδιάς	Βοιωτίας	937/1981	ΦΕΚ Α' 236/1981
15.	Δήμος Αργινίου	Αιτωλ/νίας	677/1981	ΦΕΚ Α' 172/1981
16.	Δήμος Αλεξανδρούπολης	Έβρου	771/1981	ΦΕΚ Α' 200/1981
17.	Δήμος Ορεστιάδας	Έβρου	1069/1981	ΦΕΚ Α' 259/1981
18.	Δήμος Αιγινίου	Περίας	953/1981	ΦΕΚ Α' 240/1981
19.	Δήμος Κατερίνης	Περίας	41/1982	ΦΕΚ Α' 6/1982
20.	Κοιν. Παραλίας	Περίας	117/1982	ΦΕΚ Α' 19/1982
21.	Δήμος Σπάρτης	Λακωνίας	129/1982	ΦΕΚ Α' 20/1982
22.	Δήμος Άρτας	Άρτας	472/1982	ΦΕΚ Α' 86/1982
23.	Δήμος Αλεξάνδρειας	Ημαθίας	359/1982	ΦΕΚ Α' 64/1982
24.	Δήμος Δράμας	Δράμας	128/1982	ΦΕΚ Α' 20/1982
25.	Δήμος Ξάνθης	Ξάνθης	116/1982	ΦΕΚ Α' 19/1982
26.	Δήμος Κερκύρας	Κερκύρας	171/1982	ΦΕΚ Α' 28/1982
27.	Δήμος Φλωρίνης	Φλωρίνης	294/1982	ΦΕΚ Α' 52/1982
28.	Δήμος Μυτιλήνης	Λέσβου	637/1982	ΦΕΚ Α' 130/1982
29.	Δήμος Ηρακλείου	Ηρακλείου	352/1982	ΦΕΚ Α' 63/1982
30.	Δήμος Κορίνθου	Κορινθίας	286/1982	ΦΕΚ Α' 51/1982
31.	Δήμος Καλαμάτας	Μεσσηνίας	351/1982	ΦΕΚ Α' 62/1982
32.	Δήμος Καλύμνου	Δωδεκανήσου	471/1982	ΦΕΚ Α' 86/1982
33.	Δήμος Γιαννιτσών	Πέλλης	72/1983	ΦΕΚ Α' 34/1983
34.	Δήμος Κω	Δωδεκανήσου	202/1983	ΦΕΚ Α' 76/1983
35.	Δήμος Πύργου	Ηλείας	198/1983	ΦΕΚ Α' 75/1983
36.	Δήμος Χίου	Χίου	458/1983	ΦΕΚ Α' 175/1983
37.	Δήμος Βέροιας	Ημαθίας	153/1984	ΦΕΚ Α' 48/1984
38.	Δήμος Κοζάνης	Κοζάνης		
39.	Δήμος Πρέβεζας			

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Ν. 890/1979

1.	Δημοτική Επιχείρηση Υδρευσης-Αποχέτευσης Μείζονος περιοχής Βόλου	Μαγνησίας	ΦΕΚ Α' 80/79
----	--	-----------	--------------

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

α/α	ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΟΣ	ΣΚΟΠΟΣ ή ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΦΕΚ
1.	Δήμος Βροντάδου & ΤΕΔΚ Ν. Χίου	Χίου	Προμηθευτική Δήμου Βροντάδου Α.Ε.	
2.	Κοινότητα Χορτιάτη	Θεσσαλονίκης	Οικιστική Εταιρία Μικτής Οικονομίας «ΚΙΣΣΟΣ»	
3.	Κοινότητες: Αγίου Νικολάου, Αφρατίου, Βασιλικού (Χαλκ.), Μύτικα, Ν. Λαμπιάκου, Φυλλών και ΤΕΔΚ Ν. Εύβοιας	Εύβοιας	Κοινοτική-Συνεταιριστική Υφαντουργία Εύβοιας «ΕΒΟΤΕΧ Α.Ε.» με έδρα την Κοινότητα Αγίου Νικολάου	
4.	Δήμος Αγίου Νικολάου	Λασιθίου	Τουριστική Επιχείρηση	

